

**Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt,
Sosialistisk venstreparti og Miljøpartiet De Grønne**

Endringsforslag til:
Handlingsprogram 2024-2027
Årsbudsjett 2024

Innstilling

1. Sarpsborg kommunes handlingsplan med økonomiplan for perioden 2024 – 2027 vedtas med hjemmel i kommunelovens § 14-2 og plan og bygningslovens §11-1. Med vedlagte endringer i dette dokumentet.
2. Sarpsborg kommunes driftsbudsjett for 2024 med de inntekter, utgifter og netto driftsrammer per kommuneområde som fremkommer i budsjettskjema bevilgningsbudsjett drift §54, bevilgningsbudsjett investering §5-5 og fordeling av driftsrammer vedtas med hjemmel i kommunelovens § 14-3 og 14-4.
3. 27 mill. kr av disposisjonsfondet omdisponeres til eget fond som heter «Omstilling sykehjemsplasser fram mot 2028»
4. Ordfører gis fullmakt innenfor vedtatte driftsrammer til å disponere 0,15 mill. kr til enkeltbevilgninger i særskilte anledninger, jubileer og lignende i henhold til delegeringsreglementet pkt. 15.2.
5. Kommunale avgifter, egenbetalinger og gebyrer fastsettes i samsvar med handlingsplan- og budsjettdokumentets vedlegg om avgifter, egenbetalinger og gebyrer. Gebyrregulativ for byggesaker og plansaker for 2024 vedtas.
6. Det vedtas selvkost for gebyrpålagte tjenester innenfor vann, avløp, renovasjon, feiing og slambehandling.
7. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere investeringsbudsjettet innenfor de formål som er fastsatt av bystyret.
8. Det godkjennes låneopptak på inntil 1.013,03 mill. kr i 2024 til finansiering av årets investeringer i bygg, anlegg, maskiner og utstyr slik det fremkommer av bevilgningsoversikt investering §5-5.
9. Det godkjennes låneopptak av startlån i Husbanken med inntil 300 mill. kr i 2024.
10. Mål for kommunen og måltavler for kommuneområdene legges til grunn for mål og resultatoppnåelse innenfor tjenesteproduksjonen i 2024.
11. Vedlagt forslag til budsjett for kontroll og tilsynsarbeidet for 2024 på 3.983.200 kr vedtas.
12. Med hjemmel i eiendomsskatteloven til kommunene av 1. januar 2019 §§ 2 og 3a utskrives eiendomsskatt for hele kommunen.
 - a) Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 er 5,2 promille for næringseiendommer jfr eiendomsskattelovens § 11. Differensiert skattesats for eiendommer med selvstendige bostadsdeler for skatteåret 2024 er 3,6 promille jfr. eiendomsskattelovens § 12. Den samme satsen legges også til grunn for fritidseiendommer.
 - b) Det gis et bunnfradrag på 300.000 kr for «Selvstendige bustadsdeler».
 - c) For eiendomsskatteåret 2024 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsatt grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2024 være lik 1/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av at produksjonsutstyr og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 ble ansett som næringseiendom. Skattesatsen for det særskilte skattegrunnlaget settes til 7 promille.

d) I henhold til eiendomsskattelovens § 7 fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
Eiendommer/bygninger som eies av:

- Frivillige organisasjoner, definert som en organisasjon som ikke har erverv som formål.
- Aksjeselskap, stiftelser eller institusjoner som har som formål å sysselsette yrkeshemmede.
- Trossamfunn som likestilles med kirker eller kirkesamfunn, herunder bedehus.

Fritaket gjelder bare den delen av eiendommen som benyttes til organisasjonens aktivitet eller formål.

- Barneparker og barnehager

e) Formannskapet gis fullmakt til å avgjøre enkeltsaker om fritak for eiendomsskatt.

Eiendomsskatt faktureres med 4 terminer. Det kan inngås avtale om månedlig fakturering for de som ønsker

Våre hovedprioriteringer

I dette dokumentet presenterer Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt, Sv og Mdg sitt forslag til budsjett for 2024 og handlingsprogram i perioden 2024-2027

Velferd og folkehelse

Vi skal levere gode tjenester til våre innbyggere gjennom hele livet

Omstilling sykehjemsplasser frem mot 2028

Sarpsborg er en by i vekst og vil i løpet av første halvår 2024 passere 60 tusen innbyggere som fra vugge til grav vil kreve tjenester av oss som kommune. Det krever at vi tenker langsiktig i alt vi gjør og at vi investerer for å møte fremtiden. Det gjelder både tidlig innsats for barn og unge, men også omstilling innenfor eldreomsorgen.

Sarpsborg kommune ligger over sammenlignbare kommuner når det gjelder dekning på sykehjemsplasser, og det vil kreve endringer fra oss på sikt. Men for de rødgrønne partiene er det viktig at det skjer i riktig rekkefølge. Derfor legger vi frem «omstilling sykehjemsplasser frem mot 2028»

Vi fremskynder utbyggingen av Haugvoll sykehjem til 2028. Først da mener vi det er forsvarlig å legge ned Tingvoll sykehjem. Og vi øremerker omstillingsfondet til kommunedirektøren til dette.

For de rødgrønne samarbeidspartiene er det et overordnet mål å sikre trygg, forsvarlig og verdig eldreomsorg. Nedleggelse av 35 sykehjemsplasser på Tingvoll vil få store konsekvenser for helse- og omsorgstilbudet i kommunen.

En allerede presset hjemmetjeneste vil bli ytterligere belastet, samtidig som det blir økt trykk på korttidsplasser, fastleger, legevakt og pårørende. Ventelistene på langtidsplass vil øke samtidig som det blir større kostnader til utskrivningsklare pasienter fra sykehuset.

Vi er alle enige i at vi må ha en ryddig kommuneøkonomi, men nedleggelse av sykehjemsplasser og samtidig kutte i hjemmetjenesten er slik vi ser det ikke forsvarlig. Hverken for innbyggerne våre som skal ha tjenester, eller økonomisk. For eksempel så er det lagt opp til en helårseffekt på nedleggelse av Tingvoll. Slik vi ser det er ikke det gjennomførbart.

Sarpsborg har en aldrende befolkning. De rødgrønne partiene er tydelige på at våre innbyggere skal ha de tjenestene de trenger, når de trenger det. Vi mener det er avgjørende viktig for framtidens eldreomsorg i Sarpsborg at utbyggingen av Haugvoll sykehjem fremskyndes. Vi opprettholder de 35 sykehjemsplassene på Tingvoll frem til nytt sykehjem står ferdig.

Vi må klare å ha to tanker i hodet samtidig. Vi skal ha en styrt kontroll på økonomien, samtidig som det viktigste vi gjør er å ta vare på innbyggerne våre.

Årsturnus

Sarpsborg kommune skal være en kommune preget av heltidskultur. Vi har den siste perioden satset på årsturnus innenfor helse og velferd og har over tid utvidet til flere og flere team. Årsturnus skal sees på som et sentralt virkemiddel for å bidra til redusert sykefravær

og oppnå reduksjon av vikarbruk, variabel lønn og overtid innen helse og velferd. Årsturnus er også viktig for å bidra til å realisere de innsparingene det budsjetteres med for kommuneområde helse og velferd i perioden.

De rødgrønne partiene forventer en effekt av årsturnus både når det gjelder lavere sykefravær, men også mindre bruk av variabel lønn og vikarbruk. De rødgrønne partiene ber om tettere oppfølging av de teamene som er i årsturnus.

Kirkens bymisjon

Kirkens bymisjon og deres arbeid er viktig. De rødgrønne partiene prioriterer å opprettholde tilskuddet og legger inn 1.million kroner i budsjettet.

Jobbspesialisten

Arbeidet som Jobbspesialistene gjør, er viktig for mange av våre innbyggere. De er den linken som mange trenger for å komme seg ut i arbeidslivet. De rødgrønne partiene mener dette tiltaket er viktig og legger inn tiltaket i sin helhet.

Oppvekst

Vi satser på barn unge og forebyggende tjenester

SFO

Vi har gjennom tidene prioritert å holde SFO prisene nede i Sarpsborg slik at flere unger har mulighet til å delta i. Vi vet at pris betyr mye, og vi ser at andelen barn som går i SFO øker når prisene holdes nede. Vi prioriterer 2,5 millioner kroner for å holde prisene nede.

Lærerstillinger og mindre kutt i oppvekstområdet

Sarpsborgskolen er under stort press og det er behov for å styrke oppvekstområdet. Ikke kutte. De rødgrønne partiene er opptatt av å få flere yrkesgrupper inn i skolen, og mer samhandling på tvers. Vi mener at det å legge til rette for god samhandling mellom

ungdomskontakt, sosiallærer og helsesykepleier ute på de enkelte skolene er viktig, og vi ser at flere av våre skoler gjør det i dag. Vi har gjennom vår styringsperiode styrket helsekykepleiere og skjermet kutt som de borgerlige partiene har lagt opp til på ungdomskontaktene. Det er gledelig å se at de rødgrønnes politikk videreføres og at ungdomskontakten styrkes i dette budsjettet.

Vi mener at det kuttet som er lagt opp til i budsjettforslaget ikke er forsvarlig og legger inn noen midler. Vi reduserer ikke bemanning ut over bærekraft 2030, og vi legger inn 5 millioner kroner i året som reduserer effekt av utvidet normalbegrep.

Teknisk

Vi skal være en attraktiv by og bo, leve og arbeide i

ASVO

Vi legger ikke inn kutt i ASVO. De leverer tjenester på områder for oss som de rødgrønne partiene mener er viktig og riktig å prioritere som for eksempel bygruppa.

Baneklipp på privateide idrettsanlegg

I Sarpsborg kommune har vi mange idrettslag som eier idrettsanleggene sine selv. De rødgrønne partiene mener det er avgjørende viktig at vi som kommune er med som støttespillere og legger til rette for baneklipp av privateide idrettsanlegg. De rødgrønne partiene frykter at et slik kutt vil flytte utgiftene til en annen budsjettpost som for eksempel støtte til trenings og medlemsavgift som følge av at priser må settes opp for å ha inndekning til å vedlikeholde anlegg.

Helgerenhold av toalett og avfallshåndtering av friområder

Det er over tid prioritert gode fasiliteter ved våre friområder til glede for våre innbyggere og de som besøker oss. Vi anser det som viktig at det vedlikeholdes og er rent i helger, som er det tidspunktet da flest benytter disse fasilitetene.

Brøyting av private veier

Vi legger ikke opp til kutt på brøyting av private veier.

Områdebibliotek

Vi er opptatt av å legge til rette for gode møteplasser for innbyggerne våre der folk bor. Sarpsborgs bibliotek er en arena som er gratis, imøtekommende og som alle kan være på, uavhengig av økonomi. De rødgrønne partiene har vært opptatt av helheten i bibliotektilbudet vårt og vært tydelige på at områdebibliotekene skal bestå selv om det snart åpnes et nytt, stort og flott bibliotek.

Vanning og planting av sommerblomster

Vi er opptatt av at Sarpsborg skal være en attraktiv by. Det å legge til rette for gode byområder er bra for våre innbyggere og for mennesker som kommer som turister. Vi kutter ikke vanning og planting av sommerblomster.

Bærekraft

Sarpsborg skal ta sitt ansvar i klimakrisen og naturkrisen. Vi har gjennom våre planer forpliktet oss. Gjennom klima og energiplan og naturmangfoldsplan blir ord til handling. Sarpsborg prioriterer alle pilarene innenfor bærekraft både økonomisk, sosial og miljø. Essensen i det vi skal gjøre er å tilfredsstille behovene vi har nå uten å ødelegge for fremtidige generasjoner.

Investeringsbudsjettet

De viktigste investeringene i vårt budsjettforslag er sammenfallende med det kommunedirektøren har fulgt opp fra bystyrets tidligere vedtak. Vi ser på det som avgjørende viktig for utviklingen i Sarpsborg at det satses i Østre bydel og at det ligger penger inne til ny ishall i sentrum. Det viser vilje til å satse, tenke nytt og legge til rette for en attraktiv og spennende by, der vi ser muligheter for nye arbeidsplasser og gode boområder for innbyggerne våre.

De rødgrønne samarbeidspartiene foreslår følgende endringer i investeringsbudsjettet:

- Utbyggingen av Haugvoll sykehjem fremskyndes og ferdigstilles i 2028
- Dumpa Aktivitetspark

Økonomi

Trygg økonomisk styring er avgjørende for at innbyggerne i Sarpsborg skal ha gode, stabile og forutsigbare tjenester i årene fremover.

Fellesskapets midler skal forvaltes på en god og fornuftig måte.

Vi sier et klart nei til all form for konkurranseutsetting av de grunnleggende velferdstjenestene som skole og eldreomsorg. Vi sier klart ja til å bygge ut velferden gjennom å styrke tjenestene rundt barn og unge, å bedre omsorgen, kultur og frivilligheten fremfor skattekutt.

Hvis vi skal nå de målene vi har satt oss må det være orden i kommuneøkonomien.

Gjennom de siste 12 årene med rødgrønt styre har vi levert overskudd på over 650 millioner og spart opp 400 millioner på fond. I tillegg har vi en lav gjeldsgrad sammenlignet med andre kommuner.

Vi har vært opptatt av å utvikle byen vi bor i til det beste for innbyggerne våre. Det har vi gjort ved at vi systematisk har gjort store og viktige investeringer som utvikler Sarpsborg for framtiden.

De siste 12 årene har vi bygget:

- 5 nye barnehager
- Sandesundsveien barneskole og gjort store investeringer på barneskolene våre
- Valaskjold omsorgssenter, Helsehuset og Værn omsorgsboliger
- Idrettshall på Sandbakken
- Ullerøy leirskole
- Nytt kulturhus på Sarpsborg Scene

- Nytt hovedbibliotek

- Lekeplass på torget

- Oppgradert gågata, Kulåsparken, Kirkeparken og St.Maries plass, Nils Hønsvoldsgate og Pellygata

Vi har hele veien vært opptatt av å legge til rette for å utvikle Sarpsborg som en attraktiv by og bo, jobbe og arbeide i, slik at vi kan nå målene våre om å bli Norges mest attraktive by.

Det er nødvendig med orden i kommuneøkonomien. Vi står bak bærekraft 2030, og er klare for å gjøre nødvendige omstillinger i tett samarbeid med tillitsvalgte.

Samtidig er de rødgrønne partiene opptatt av at vi ikke kan jobbe økonomisk bærekraftig og samtidig legge ned viktige forbyggende tjenester og stanse utviklingen i Sarpsborg. Klarer vi ikke dette, vil kommunen få mindre ressurser og større utfordringer på kort og lang sikt.

Sarpsborg er en kommune i vekst, som i løpet av første halvår 2024, vil passere 60 000 innbyggere. Disse vil ha behov for tjenester av oss som kommune, fra vugge til grav. Det krever at vi tenker langsiktig i alt vi gjør, og at vi investerer for å møte fremtiden. Det gjelder tidlig innsats for barn og unge, det gjelder eldreomsorgen, idrett, frivillighet og kultur og det gjelder byutvikling.

En attraktiv og levende by der folk vil bo og næringslivet vil etablere seg, gir penger tilbake til kommunekassa.

Kommunedirektøren kutter flere tiltak som rammer våre ansatte og våre innbyggere på en måte som vi ikke kan være med på, fordi vi mener det ikke er bærekraftig. Det dreier seg om Sarpsborgs innbyggere. Vi kan ikke kutte i viktige tjenester for de som trenger dem mest.

Vi har i mange år sett at overføringene fra staten fordeles urimelig skjevt og det rammer Sarpsborg ekstra hardt. Sarpsborg kommune har fått en rekke oppgaver og reformer som på ingen måte er fullfinansiert. Eksempler på dette er: Bemanningsnormer, reformer og store tiltak som krever oppfølging økonomisk og ressursmessig.

Inntektssystemet fører til at Sarpsborg kommune kommer dårlig ut sammenlignet med snittet, og slik inntektssystemet er lagt opp i dag øker forskjellene mellom kommunene. Vi må på tvers av de politiske skillelinjene jobbe for å endre inntektssystemet.

På tross av dette har vi klart å holde oss til de midlene som har vært tilgjengelig. Vi har investert og utviklet Sarpsborg samtidig som vi har lav gjeldsgrad og fått bygget opp fond.

Budsjettets inntektsside og omfordeling

Vi er noe mer optimistiske til kommunens inntekter i planperioden, og har fordelt dette under postene skatt og rammetilskudd. Vi legger inn økningen i rammene fra 2024.

Vi legger inn en beskjeden økning i utbytte fra Skjeberg Marinesenter AS på 1 million kroner fra 2026, samt økt vederlagsbetaling som følge av at vi beholder 35 sykehjemsplasser.

Vi omprioriterer og legger inn større forventninger til Bærekraft 2030 innenfor rammene på velferd og folkehelse, samfunn, fellestjenester og teknisk.

Omstilling i helse og velferd

Sarpsborg har en aldrende befolkning, og vi er tydelige på at våre innbyggere skal ha de tjenestene de trenger, når de trenger det. Vi mener det er avgjørende viktig for framtidens eldreomsorg i Sarpsborg at utbyggingen av Haugvoll sykehjem går som planlagt, og vi legger inn det i vårt budsjett. Vi opprettholder de 35 sykehjemsplassene på Tingvoll frem til nytt sykehjem står ferdig. På bakgrunn av dette gjør vi omfordelinger i vårt budsjettforslag. Da vi legger inn midler til opprettholdelse av 35 sykehjemsplasser styrkes ikke hjemmebaserte tjenester slik kommunedirektøren foreslår og vi øremerker kommunedirektørens omstillingsfond til «Omstilling sykehjemsplasser fram mot 2028»

Gjennomgang av sentrale staber

De rødgrønne partiene ber kommunedirektøren om å gjøre en totalgjennomgang av organisasjons- og ledelsesstrukturen i kommunen, med hensikt å redusere kostnadene. Det skal i denne sammenheng også sees på hvordan bærekrafts arbeidet på alle områder skal implementeres i organisasjonen. Vi foreslår kutt i administrative kostnader på 5,5 millioner fra 2024 med gradvis økning i planperioden.

Vi legger opp til positive netto driftsresultat i perioden. Forventet overskudd i perioden vil avsettes på fond.

Talldelen av budsjettet:

	2024	2025	2026	2027
Økte / reduserte driftskostnader per kommuneområde				
<i>Helse og velferd</i>				
Reversere nedleggelse av Tingvoll sykehjem, 35 plasser	30,90	30,90	30,90	30,90
Bærekraft 2030: Måltall, ingen innsparing kjøkken som følge av reversering av nedleggelse av Tingvoll sykehjem	1,17	1,17	1,17	1,17
Reversere kutt i Kirkens bymisjon	1,00	1,00	1,00	1,00
Reversere kutt i jobbspesialisten	2,08	2,40	2,40	2,40
Årsturnus: Effekt av innretning på årsturnusavtalen, samt andre gevinster av årsturnus. (Se egen bestilling)	-14,96	-20,00	-20,00	-20,00
Bærekraft 2030: Reforhandle arbeidstidsordning i heldøgnsomsorg og virksomhet hjemmetjenester legges tilbake.	18,33	22,00	22,00	22,00
Bærekraft 2030: Redusere private kjøp barnevern	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00
Bærekraft 2030: Sykefravær, redusere tilrettelegging og innleie, økt innsparing i boveiledning	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00
Reduksjon Styrke bo trygt hjemme som følge av opprettholdelse av Tingvoll				-15,00
Inntekt fra vederlagsbetaling justeres og økes i tråd med lønnsvekst x35 sykehjemsplasser	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42
Bærekraft 2030: Måltall, Styrke bo trygt hjemme reduseres grunnet Tingvoll		-8,75	-13,33	-4,05
Bærekraft 2030: Måltall, ikke legge ned 35 sykehjemsplasser, reduksjon av innteksttap	-5,25	-5,25	-5,25	-5,25
Total velferd	29,85	20,05	15,47	9,75
<i>Oppvekst</i>				
Lavere SFO priser	2,50	2,50	2,50	2,50
Mindre kutt i lærerstillinger	2,00	3,50	3,50	3,50
Redusere effekt av utvidet normalbegrep	5,00	5,00	5,00	5,00
Total oppvekst	9,50	11,00	11,00	11,00
<i>Samfunn</i>				
Ikke reduksjon næringsforeningen	0,10	0,25	0,25	0,25
Drift av Visund	0,20			
Tilskudd ny Tennishall (se egen bestilling)	1,00	2,00		
Reduksjon rammetilskudd Kirken	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00
Total Samfunn	-0,70	0,25	-1,75	-1,75

<i>Nye kommuneområde for fellestjenester</i>				
Ikke styrke organisasjonsutvikling	-0,45	-0,90	-0,90	-0,90
Totalt Nye kommuneområde for fellestjenester	-0,45	-0,90	-0,90	-0,90
<i>Teknisk</i>				
ASVO	0,50	0,50	0,50	0,50
Baneklipp på privateide idrettsanlegg	0,50	0,50	0,50	0,50
Vanning og planting av sommerblomster	0,50	0,50	0,50	0,50
Helgerenhold av toalett og avfallshåndtering av friområder	0,30	0,30	0,30	0,30
Brøyting av private veier	0,50	0,50	0,50	0,50
Ikke legge ned Tune bibliotek	0,25	0,50	0,50	0,50
Ikke legge ned Skjeberg bibliotek	0,25	0,50	0,50	0,50
Bærekraft 2030: Ikke styrke energiledelse -Teknisk 2025	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00
Bærekraft 2030: Mer effektive prosesser byggedrift	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00
Bærekraft 2030: Redusert innleie - virksomhet eiendom	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50
Total teknisk	-0,70	-0,20	-0,20	-0,20
<i>Kommunedirektøren</i>				
Krav om effektivisering ut over Bærekraft 2030 (se egen bestilling) Halvårseffekt 2024	-5,50	-10,00	-12,00	-12,00
Total kommunedirektøren	-5,50	-10,00	-12,00	-12,00
<i>Sum økte /reduserte driftskostnader</i>				
Helse og velferd	29,85	20,05	15,47	9,75
Oppvekst	9,50	11,00	11,00	11,00
Samfunn	-0,70	0,25	-1,75	-1,75
Nye kommuneområde for fellestjenester	-0,45	-0,90	-0,90	-0,90
Teknisk	-0,70	-0,20	-0,20	-0,20
Kommunedirektøren	-5,50	-10,00	-12,00	-12,00
Total	32,00	20,20	11,62	5,90

<i>Økte inntekter, bruk av fond</i>				
Forventet økt skatteinngang	-10,00	-10,00	-10,00	-10,00
Økt utbytte Skjebberg Marinesenter AS		-1,00	-1,00	-1,00
Økt utbytte Østfold Energi	-1,00			
"Omstillingsfond sykehjemsplasser fram mot 2028" (se egen bestilling)	-20,00	-7,86	0,00	0,00
Reduksjon av formanskapets tilleggsbevilgningsfond	-1,00	-1,50	-1,50	-1,50
Mindre avsetning til disposisjonsfond			-13,91	-6,63
Økte renter Haugvoll		0,09	8,22	7,35
Økte avdrag Haugvoll		0,07	6,57	5,88
Total	-32,00	-20,20	-11,62	-5,90
Netto	0,00	0,00	0,00	0,00
Investeringer	2024	2025	2026	2027
Utbygging Haugvoll	1,20	193,60	175,00	95,00
Dumpa aktivitetpark	1,00	1,00	1,00	
Reduksjon i investeringsmidler til kunst	-1,30	-1,30	-1,30	-1,30
Sum investering	0,90	193,30	174,70	93,70
Finansiering av investeringer:				
Økt/reduisert låneopptak		-1,85	-164,30	-147,00
Økt/reduisert mva kompensasjon		-0,35	-31,30	-28,00
Sum finansiering	0,00	-2,20	-195,60	-175,00